

філософія відкрила категорії «Я» і «ТИ», започаткувавши тим самим антропологічну філософію (Л.Фейербах). А Гегель вперше здійснив критику Канта у вигляді діалогу.

Соціальний діалог виступає в ролі інтегруючого компонента державотворення та державного управління. Аналіз суспільно-політичного розвитку України за два останні століття доводить неможливість розбудови незалежної держави без паритетного соціального діалогу. Так, кінець XIX – початок XX століття визначилося революційним злом суспільних відносин, ворожим протистоянням ідеологій, що значно звузило можливості діалогу. Від конструктивного діалогу переходять до полеміки, до повної негачі минулого (особливо недавнього) і заперечення спільності поглядів та інтересів, до нищівної критики ідейних супротивників.

Суспільно-політична ситуація середини XX століття довела необхідність діалогічного типу спілкування. Зараз в Україні з'явилися тенденції до синтезу та компромісу. Виникає уявлення про можливість мирного співіснування ідеологій, їх об'єднання на під ґрунті об'єктивної, наукової співпраці. Соціальний діалог виступає як об'єктивна необхідність і умова розвитку особистості, культури, держави.

Становлення правової держави нерозривно пов'язано з діалоговою комунікацією. Правова база України перебуває в стадії пошуку. Назріла необхідність у розробці досконалої законодавчої бази, реформуванні судової системи, напрацюванні досвіду взаємодії між різними правовими інституціями. Суспільству як ніколи раніше потрібен компроміс не лише між різними політичними силами, а й впевнена злагоджена робота всіх гілок влади та правових органів. Розвиток демократичних ініціатив у нашій країні вимагає постійного діалогу і з пересічними громадянами, які є повноправними розбудовниками громадянського суспільства. Соціальний діалог дає змогу організувати постійну співпрацю людей, установ, організацій, органів влади тощо.

Розвиткові соціального діалогу мають сприяти засоби масової комунікації. Рейтинги доводять високу популярність політичних ток-шоу: «Свобода слова», «Майдан», «Час влади», однак, аналіз цих передач показує, що практика соціального діалогу в нашій країні потребує вдосконалення, оскільки має навчити нас слухати не лише себе, а й співрозмовника, бути толерантними, вміти шукати спільне в різних точках зору і на основі цього виробляти стратегії, що підуть на користь державі.

ВАРІАНТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

КРИСЕНКО О.В., МИКОЛЕНКО Д.В.

Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень
61158, м. Харків, пр. Леніна, 60, тел./ факс (057)3404431, 3404923,
e-mail niss@vl.kharkov.ua

Світова практика удосконалення виборчої системи проходить паралельно з еволюцією законодавства у цій сфері. Актуальність для України зазначеною проблеми визначається необхідністю доопрацювання впровадженої у 2006 році моделі пропорційного представництва Верховної Ради. Вибір на користь такої моделі визначався необхідністю зміцнення партійної системи та посилення структурованості законодавчого органу влади в умовах конституційної реформи і переходу до парламентсько-президентської форми правління. Проте, обраний варіант пропорційної виборчої системи багато в чому не виправдав очікувань, що на нього покладалися.

Вибори 2006 і 2007 років виявили низку недоліків у законодавстві, що регулює процес обрання народних депутатів України. Серед них відсутність механізмів відкликання депутатів та алгоритмів відповідальності народних обранців перед електоратом, загальна інертність виборчого законодавства, диспропорційність регіонального представництва у парламенті, диктатура у самих політичних силах вузького кола партійних «донорів», нестабільність урядів і велика частота їх змін.

З огляду на недоліки у практиці проведення останніх двох парламентських виборів в Україні варто звернути увагу на механізми, які здатні суттєво покращити виборчий процес та давно і успішно застосовуються у країнах з розвинутою демократією:

1. формування електорального кодексу; 2. зведення у часі виборів до Верховної Ради України та виборів Президента України; 3. перманентна ротація законодавчого органу; 4. розведення у часі виборів у Верховну Раду та виборів до місцевих рад; 5. впровадження системи загальнонаціонального голосування за регіональними списками; 6. застосування відкритих виборчих списків; 6. впровадження диференційованого виборчого бар'єру для політичних партій та виборчих блоків; 7. перехід з методу простого пропорційного розподілу до методу Сен-Лаге або модифікованого методу Сен-Лаге; 8. двохтуровість народного волевиявлення; 9. закріплення державного фінансування партій; 10. впровадження дистанційного голосування.

Зазначені пропозиції вимагатимуть значних змін у діючому законодавстві України щодо виборів народних депутатів. Так, наприклад,

розведення у часі виборів до Верховної Ради та виборів до місцевих рад зробити необхідним скасування статті 14.2, розділу II Закону України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів". Зведення у часі виборів до Верховної Ради України та виборів Президента України – зміни у статті 76 Конституції України. Таким чином, задля ефективного упорядкування законодавства щодо виборів народних депутатів пропонуємо *формування електорального кодексу*, який має регулювати вибори до Верховної Ради і органів місцевого самоврядування.

Більшість пропозицій можуть бути відображеними у електоральному кодексі. За умови відсутності електорального кодексу ці пропозиції вимагатимуть змін у діючому законодавстві. Так, наприклад, впровадження системи загальнонаціонального голосування за регіональними списками зробить необхідною відповідну статтю електорального кодексу або доповнення статті 1 Закону „Про вибори народних депутатів України”.

Таким чином, з огляду на визначений комплекс пропозицій та беручи до уваги складність політичної ситуації в Україні оптимальною виборчою моделлю може стати пропорційна система загальнонаціональних виборів у регіональних округах з регіональними відкритими списками та персональною преференцією з наявністю загороджувального бар'єру на загальнонаціональному рівні. Ця модель має істотний позитивний досвід використання (в узагальненому вигляді її використовують Фінляндія, Чехія, Польща, Латвія та ін.) та може бути легко адаптована до умов України. Як один з технологічно зручних варіантів для українських реалій можна запропонувати наступний. Відповідно до адміністративно-територіального поділу країни формуються виборчі округи, що переважно співпадають з межами областей та мають величину, прив'язану до чисельності населення областей. Тобто це приблизно 25-27 округів з орієнтовною кількістю мандатів від 4 до 12 кожний. Мандати розподіляються пропорційно до кількості отриманих голосів виборців, а дробові залишки розподіляються за допомогою методу «Сент-Лаге модернізованого» з використанням диференційованого прохідного бар'єру: 3% для політичний партій та 5% бар'єру для виборчих блоків, що складаються не більш ніж з 2 партій, з підняттям на 1% за кожну додаткову партію у виборчому блоці.

РОЛЬ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ

ПОЛІЩУК Н.С.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Становлення української державності, інтеграція в європейське і світове співтовариство і побудова громадянського суспільства вимагають відповідних змін у системі освіти.

Одним із стратегічних напрямків реформування є пошук інноваційних підходів до професійної підготовки педагогічних кадрів, спроможних створити середовище для розвитку і самореалізації кожної особистості, навчити та виховати генерацію нових поколінь, які здатні плідно діяти в нових умовах, сформувати систему духовних цінностей, носієм яких є свідомість людини, громадянина. Загальнолюдські цінності, що перелічені у Конституції України, ітілюють у собі індивідуальні свободи особисті, соціально-економічні права: право на життя, здоров'я, працю, освіту, гідне середовище буття. Основні цінності людства побудовані за принципом єдності, системності всіх прав, свобод і обов'язків.

Формування ринкових суспільно-економічних відносин в Україні об'єктивно потребує світоглядної перебудови, суттєвої зміни законодавства. Існує необхідність у цілеспрямованій діяльності держави, прищеплення правової культури всім громадянам України.

Проблема правового виховання в теорії педагогічного правознавства розглядається як одна з найбільш складних і багатопланових. Але більшість базових теоретичних досліджень по даній тематиці відносяться до радянського періоду, а це означає, що значна частина практичних рекомендацій, вироблених на їхній основі дещо своєрідна і деякою мірою заідеологізована. Тому стан даної проблеми сьогодні вже не відповідає сучасним умовам життя, що істотно змінилися.

Це негативно позначається на правозастосувальній практиці і на правовиховному процесі, через неможливість керуватися раніше існуючими засобами і методами, а також у зв'язку з відсутністю ефективно діючих методик, що відповідають нинішнім умовам життя.

За останній час у науково-теоретичній літературі фактично створився правовий вакуум - рідко публікуються дослідження з проблем правового виховання, майже не розробляються нові методики його впровадження і застосування, що відповідали б сучасним вимогам.

У той же час відкидаються (часто неконструктивно) теоретичні досягнення загальної теорії педагогічного правознавства періоду СРСР,